

# Det anarkistiska samhället och människornas önskningar

Alexander Berkman

1934

- Anarkism vore möjlig, påstår du, om staten kunde undvaras. Men är detta möjligt? Måhända vi genom att undersöka ditt eget liv, bäst är i stånd att besvara frågan.

---

Vilken roll spelar staten evad det gäller din egen existens? Bistår den dig i din kamp för tillvaron? Förser den dig med föda, kläder eller bostad? Behöver du den, då det gäller ditt arbete, eller för din förströelse? Vid sjukdomsfall, vem anmodar du till hjälp, läkaren eller polisen? Förmår staten ge dig större styrka och skicklighet än naturen bestått dig med? Kan den skydda dig från sjukdom, ålderdom eller döden? Betrakta ditt eget liv och du skall bli varse att staten i verkligheten icke utgör någon faktor däri, annat än då den söker intränga i dina angelägenheter, då den befäller eller förbjuder efter behag.

Den tvingar dig erlægga skatter, med eller mot din önskan. Tvingar dig att ikläda dig uniform och att ansluta dig till militären. Den inkräktar på ditt privata liv, befäller dig, tvingar dig, föreskriver din levnadsbana, och behandlar dig i allmänhet efter tycke och smak. Den befäller dig ävenledes vad du måste tro, och bestraffar dig om du tänker och handlar annorlunda. Den dirigerar ditt dagliga liv, och lyder du ej tager man dig antingen i förvar eller skickar en kula i ditt bröst. Den kommenderar och dominerar varje steg du tar. Den behandlar dig som om du vore en liten olydig gosse eller ett oansvarigt barn som är i behov av en förmyndares starka hand, icke desto mindre betraktar du dig som ansvarig i händelse du skulle visa dig olydig.

Vi skola senare undersöka livsdetaljerna i ett anarkistiskt samhällstillstånd och se vilka förhållanden och institutioner som kommer att bli rådande i ett dylikt format samhälle, huru de arbetar och vad effekt de sannolikt kommer att ha på människan.

För närvarande vilja vi fastslå att ett dylikt samhällstillstånd är möjligt. Att ett anarkistiskt samhälle går att praktisera.

---

Hurudan är den genomsnittliga människans existens av i dag?

Hela ditt liv är en ständig och oavbruten kamp för det dagliga brödet. Du är så upptagen med din existens att du knappast har tid att leva, att ägna ditt liv åt någon njutning. Varken tid eller pekuniära medel. Du kan skatta dig lycklig om samhället varit beredvilligt nog att ge dig utkomstmöjligheter. Periodvis inträffar depressionstider: arbetslöshet inträder och tusenden äro i alla länder årligen kastade ut från arbetsplatserna.

Sådana tider betyder inkomstlöshet, betyder tomt i penningpungarna, vilket i sin tur resulterar i sorger och elände, i sjukdom, förtvivlan och självmord. Det betyder fattigdom och brott. För att mildra nöden upprättas välgörenhetsanstalter, man bygger fattighus och fria sjukhus, till vilken du har att bidra med uttaxeringar i form av skatter. För att förebygga brott och för bestraffandet av brottslingar är det återigen du som har att försörja och underhålla poliser, detektiver, domare, advokater, fängelset och fångvaktare, icke att förglömma militären.

Kan du föreställa dig någonting mera oförnuftigt och opraktiskt? De lagstiftande församlingarna stifta lagarna, domarna tolkar dem, de olika tjänstemännen verkställer dem, polisen uppspårar och arresterar brottslingen, och slutligen tager fängelsemyndigheterna honom i förvar.

Talrika personer och institutioner äro i ständig verksamhet med att vaka över den arbetslöse så att han ej bestjäl någon och låter straffa honom, om han så skulle göra. De existensmedel, som han var i avsaknad av och vilket gav honom anledning till att trotsa lagen kommer ju honom till del i och med att fängelsemyndigheterna lagt beslag på honom. Efter längre eller kortare tid frigives han. Lyckas han ej skaffa sig arbetsinkomst börjas samma rond omigen, tjuvnad, arrestering, rättegång och fångenskap.

---

Detta är en bister men typisk illustration av vårt samhälles stupida karaktär; stupid och gagnlös. Ett dylikt system underhålles av stat och lagar.

Detta är en bister men typisk illustration som merparten av samhällsmedborgare föreställer sig ej kunna existera och bestå utan detta underliga ting som benämnes stat, då ett faktum är att vårt verkliga liv icke på något sätt har förbindelse med denna stat, icke behov av den, och kommer endast i kontakt med den då den genom lagparagrafer gör insteg i vårt liv.

- Men trygghet och allmän ordning, invänder du, kunna vi tillförsäkras dessa förmåner utan stat och lagar?
- Vem skall skydda oss mot brottslingarna?

Sanningen är väl den att vad vi benämner »lag och ordning» i verkligheten befinner sig vara den högsta ordning. Den lilla ordning och fred vi kunna skryta av bör väl tillräknas folkets sunda förnuft och inbördes strävanden, detta ovidkommande staten. Behöver du staten att lära dig förstå det, vara vansinnet springa i vägen för en framrusande automobil? Att hindra dig hoppa ned från Brooklynbron eller Eiffeltornet.

Människan är en social varelse: hon kan ej existera allena; hon lever i kommuner eller samhällen. Ömsesidiga behov och gemensamma intressen resulterar i ett visst ordnande, tillförsäkrande oss skydd och komfort. Detta samarbete är fritt och otvunget; statstväng och förmyndareskap är ej nödvändigt. Du söker t. ex. inträde i en idrottsförening eller i ett sångarsällskap emedan du har böjelse därför, och samarbetar med dina föreningskamrater utan påtryckning. Vetenskapsmannen, författaren, konstnären och uppfinnaren söker var och en sina gelikar i och för inspiration och ömsesidigt arbete. Impulserna och behoven synas vara deras bästa hjälp. Inblandning av stat och auktoritet i deras göromål endast hindrar strävandena.

Genom hela livet skall du finna att människornas behov och böjelser förenar; skapar ömsesidigt skydd och bistånd. Det är skillnad mellan förvaltandet av ting och regerandet av människor; mellan handlandet efter fritt val och att vara tvingad. Det är skillnad mellan frihet och tvång, mellan anarkism och stat, ity att anarkism betyder frivillig Kooperation i motsats till staten som betyder tvingat deltagande. Anarki är förenligt med harmoni och ordning, icke upplösning och oordning.

- Men vem skall skydda oss mot brott och brottslingar, frågar du återigen.

Fråga dig hellre huruvida staten skyddar oss däremot. Skapar och uppehåller ej staten förhållanden vilka förorsakar brott av alla slag? Är det ej det intrång och våld på vilket alla statssamhällen äro baserade som underblåser lust till intollerans och förföljelse, till hat och återigen våld? Tilltager ej brotten i samma grad som fattigdomen ökas och i samma tempo som staten omhuldar orättvisan? Är ej staten i sig själv den största orättvisa och det grövsta brott? Brott är resultatet av olidliga ekonomiska förhållanden, av social olikställighet, orättvisa och elände till vilket staten och monopolet är föräldrarna. Staten med sina lagar förmår endast bestraffa brottslingen. Den varken omöjliggör eller förekommer brott. Det verkliga botemedlet mot brottsligheten är att avskaffa dess orsaker, vilket staten är ur stånd att göra, detta beroende på att dess existens är förenlig med uppehållandet av just dessa orsaker. Brott bortelimineras endast genom att bortoperera de missförhållanden i samhället som framskapar dem. Staten förmår det icke.

Anarkism är förenligt med avskaffandet av dylika missförhållanden. Brott resulterade genom statligt förtryck och orättvisa, genom olikställighet och fattigdom, är omöjligt i ett anarkistiskt samhälle. Dessa brott utgör det allra största procentantalet.

Vissa andra brottshandlingar, t. ex. sådana utförda på grund av avundsjuka, häftig själsrörelse eller förorsakade av sinnesstämmning mot våld och tvång, som i dag dominerar världen, kommer troligtvis en tid att fortleva. Men dessa hävdens och auktoritetens utskott, kommer under sunda förhållanden, i och med förpassandet av den atmosfär som gav dem näring att gradvis försvinna.

Ett anarkistiskt samhälle kommer därför icke att uppamma brott, ej heller kommer det att bereda någon jordmån för allas trivsel. Tillfälliga antisociala handlingar kommer att bli betraktade som efterlämningar av föregående sjuka samhällsförhållanden, och kommer att bli behandlade, ej såsom brott i vanlig mening, utan som sjukliga nervösa åkommor.

I motsats till statssamhället som först uppspårar och sedan arresterar, dömer, fängslar och allra sist föder brottslingen, kommer han i ett anarkistiskt samhälle först att komma i åtnjutande av föda och kläder, därefter kommer han att beredas arbete.

Dessa exempel visar oss ju tydligt och klart hurusom livet i ett anarkistiskt samhälle är mera förnuftigt och konstlat än förhållandet är i ett på stat och kapitalism uppbyggt samhällstillstånd.

Det Anarkistiska Biblioteket



Alexander Berkman  
Det anarkistiska samhället och människornas önskningar  
1934

Tidningen Brand #9 1934

[www.anarkistiskabiblioteket.se](http://www.anarkistiskabiblioteket.se)